

[Holger K. Nielsen]

Et andet ræsonnement, som gik igen hos mange af ordførerne, var, at vi ikke skal påtvinge Østeuropa en speciel model. Nej, naturligvis skal vi ikke påtvinge Østeuropa nogen model, og det er der heller ikke tale om her. Der er da ikke tale om, at vi skal være kulturimperialister, som én sagde.

Der er tale om, at vi i Vesteuropa skal arbejde aktivt med forslag, som kan fremme den kulturelle udveksling mellem Øst og Vest. Hvordan i alverden kan man forestille sig, at der kan komme gang i noget, hvis man ikke selv går i gang med at stille forslag, at bearbejde sine tanker og så fremstille dem offensivt?

Der er ikke tale om, at vi i morgen vil påtvinge Østeuropa en bestemt model, men om, at vi nu går ned og stiller et forslag og så håber på en dialog mellem de vesteuropæiske lande og en dialog mellem Øst og Vest. Det er det, der er tale om her; man har da læst det her forslag, som en vis herre læser Bibelen, hvis man kan have en forestilling om, at vi vil lave kulturimperialisme eller påtvinge nogen noget som helst.

Jeg har på fornemmelsen, at nogle af de negative bemærkninger, der har været, har en smule at gøre med den traditionelle, passive danske holdning i internationale samarbejdsorganer. Vi er så vant til i Danmark, at vi lurepasser, vi skal lige vente og se, om der er nogle andre lande, som har bedre ideer. Vi er et lille land, der ikke tør komme med selvstændige ideer. Jeg har på fornemmelsen, at det i høj grad er det, som ligger bag de lidt negative bemærkninger.

Naturligvis skal vi vente og lave det rigtige, men vi har da lov til her i Danmark at formulere nogle ideer om, hvordan vi kan gå aktivt ind i at fremme den kulturelle udveksling mellem Øst og Vest, hvordan vi kan få et aktivt kultursamarbejde i hele Europa.

Hvorfor skal vi altid gå og vente? Hvorfor skal vi altid være de tøvende danskere? Hvorfor kan vi ikke for en gangs skyld gå offensivt ud og sige, at nu har vi nogle gode ideer, som vi naturligvis ikke vil påtvinge nogen, men som vi mener er gode, og som vi håber kan inspirere andre lande i Vesteuropa og også inspirere til udveksling og samarbejde mellem Øst og Vest? Hvorfor kan vi ikke gøre det for en gangs skyld?

Jeg synes, at det burde være udgangspunktet for denne diskussion, hvordan Danmark kan

give sit bidrag til at fremme denne proces. Vi kan gøre det, hvis vi vil. Vi mener, at det her er en model til det i forlængelse af de franske forslag om et audiovisuelt Eureka. Franskmandene gør det jo altid, hvorfor kan vi ikke gøre det af og til? Derfor håber jeg meget, at vi under udvalgsbehandlingen kan komme frem til noget, der kan samle et flertal i Folketinget.

Lad mig lige nævne helt konkret, hvorfor det er vigtigt. Kulturministeriet udgav i oktober 1989 en lille grøn pjece om europæiske kulturstøtteordninger, hvor der især inden for EF er en række forskellige muligheder. Jeg kan nævne ét eller to eller tre eksempler, alt efter hvor lang taletid jeg har tilbage.

Der er et projekt om oversættelse af litterære værker. Som det er i øjeblikket, er det kun litterære værker inden for EF-området. Undtagelsesvis kan man gå uden for EF. Er det ikke vigtigt i forholdet til Østeuropa, at vi får mulighed for at få oversat værker fra Østeuropa, og at østeuropæerne, som jo tørster efter kulturel flerhed, også får mulighed for at læse værker fra Vesteuropa? Det skal der penge til. De er jo i gang med en meget kraftig opbygning efter mange års økonomisk ruin. Vil det ikke være vigtigt, at vi kan støtte oversættelse af vesteuropæiske litterære værker for at støtte kulturlivet i Østeuropa? Det er ét eksempel.

Et andet er støtte til bevarelse og fremme af den arkitektoniske kulturarv i fællesskabet. En række af storbyerne i Østeuropa er en central del af den centraleuropæiske og sydeuropæiske kulturarv. Bukarest er en storby, der har store arkitektoniske værdier, som var nær ved at blive ødelagt. Der forestår et kæmpestort genopbygningsarbejde i Bukarest. Vil det ikke være vigtigt, at vi kan gå ind og støtte denne genopbygning?

Udveksling af unge – det, at unge mennesker kan rejse mellem Øst og Vest – er jo et af de helt centrale områder for fremme af samarbejdet mellem Øst og Vest. Det er meget dyrt for de østeuropæiske unge at rejse til Vesten. Er det ikke vigtigt, at vi får fremmet initiativer, der kan støtte en sådan målsætning? Jo, det er det.

Derfor håber jeg meget på, at vi under udvalgsarbejdet kan komme frem til noget, hvorved Danmark aktivt kan støtte et aleuropæisk kulturelt samarbejde.